



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 184/05-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť B. H., SRN, J. R., SRN, Ing. L. D., L., P. T., SRN, A. T., SRN, a Ing. K. L., K., zastúpených advokátkou JUDr. M. P., Ž., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 544/92 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 544/92 porušil základné právo B. H., J. R., Ing. L. D., P. T., A. T. a Ing. K. L., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 544/92 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. B. H., J. R., Ing. L. D., P. T., A. T. a Ing. K. L. priznáva primerané finančné zadostučinenie každému v sume po 50 000 Sk (slovom päťdesiatisíc slovenských korún),

ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. B. H., J. R., Ing. L. D., P. T., A. T. a Ing. K. L. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 38 715 Sk (slovom tridsaťosemtisíc sedemstopäť slovenských korún), ktoré je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokátky JUDr. M. P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením zo 14. septembra 2005 sp. zn. I. ÚS 184/05 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť B. H., SRN, J. R., SRN, Ing. L. D., L., P. T., SRN, A. T., SRN, a Ing. K. L., K. (ďalej aj „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. M. P., Ž., ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 544/92 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

1. 1. Zo sťažnosti a z pripojených listín vyplynulo, že sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia podali v marci 1992 na okresnom súde žalobný návrh na vydanie nehnuteľností proti mestu Ž. (ďalej len „odporca“), pretože nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, mali prejsť na odporcu kúpnu zmluvou, ktorá bola uzavretá „v tiesni a za nápadne nevýhodných podmienok“. Okresný súd 23. októbra 1995 rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 14 C 544/92-87, proti ktorému sťažovatelia podali odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením sp. zn. 18 Co 635/96 z 20. marca 1996 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Podľa tvrdenia sťažovateľov do podania ich ústavnej sťažnosti nebolo v danej veci rozhodnuté napriek tomu, že ide

v podstate o 13 rokov trvajúci súdny spor. Podľa názoru sťažovateľov je postup okresného súdu neodborný a je zrejmý nedostatok plynulosti v jeho činnosti. Za 13 rokov sporu „okresný súd nezabezpečil a neposkytol ústavou garantované právo na súdnu a inú právnu ochranu a ani neodstránil stav právnej neistoty“. Sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd pri posudzovaní doby konania pred súdnym orgánom bral do úvahy nielen celkovú zložitnosť prípadu, postup účastníkov súdneho konania, ale tiež aj samotný predmet konania.

1. 2. Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd vo veci samej náležom takto rozhodol:

„Okresný súd v Žiline postupom v konaní o vydanie nehnuteľností sp. zn. 14 C 544/1992 porušil ústavné právo nás navrhovateľov B. H. (...), J. R. (...), Ing. L. D. (...), P. T. (...), A. T. (...), a Ing. K. L. (...), na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

Okresnému súdu v Žiline sa ukladá povinnosť zabezpečiť rozhodnutie v konaní vedenom pod č. 14 C 544/92.

Okresnému súdu v Žiline sa ukladá povinnosť, aby v konaní vedenom pod č. 14 C 544/92 konal bez prieťahov.

Okresnému súdu v Žiline sa ukladá povinnosť zaplatiť navrhovateľom v rade 1) až 6) spoločne a nerozdielne primerané finančné zadostučinenie v sume 6.000.000,- Sk, ktoré je Okresný súd v Žiline povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu v Žiline sa ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľov na účet JUDr. M. P. (...).“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. P. H., listom z 1. decembra 2005 sp. zn. 1 SprS 29/05, ku ktorému bolo pripojené aj vyjadrenie zákonného sudcu JUDr. V. K. z 8. novembra 2005, a právna zástupkyňa sťažovateľov stanoviskom k uvedeným vyjadreniam okresného súdu z 8. decembra 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom prípise oznámil ústavnému súdu, že „súhlasíme s upustením od ústneho prejednávania veci“, ďalej uviedol, že sa pridrižiava

vyjadrenia zákonného sudcu, ktorý podal chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a uviedol nasledovné relevantné skutočnosti:

„Konanie 14 C 544/1992 je reštitučným konaním. Pôvodný návrh bol podaný na súd dňa 30. 03. 1992 a na základe podania z 29. 09. 2003 bola pripustená uznesením zo dňa 29. 03. 2004 zmena návrhu.

V konaní došlo k procesnému nástupníctvu po pôvodných navrhovateľoch, po navrhovateľke v 1) rade bolo právoplatne ukončené dedičské konanie dňa 17. 04. 2003 a právni nástupcovia sú terajší navrhovatelia v 1) až 3) rade. Predchádzajúca sudkyňa ako aj Krajský súd v Žiline pri rozhodnutí o vydaní predbežného opatrenia neuvádzali ďalej pôvodnú navrhovateľku v 2) rade E. L., bytom Ž. Táto skutočnosť nemusela byť súdmi považovaná za významnú pri rozhodovaní o vydaní predbežného opatrenia, ale v súčasnosti považuje súd za nevyhnutné objasniť jej osud ako aj prípadných nástupcov za nevyhnutné pre ďalšie úkony v konaní. Uvedenú skutočnosť nebolo možné objasniť z obsahu spisu a bráni ďalšiemu postupu súdu, preto súd v tejto veci začal šetrenie. Uvedená skutočnosť je podstatná aj z dôvodu, že súd rozhodol na základe podania zo dňa 26. 09. 2003 o pripustení zmeny návrhu, pričom takýto úkon súdu vzhľadom na ust. § 91 ods. 2 O. s. p. nemusí byť účinný a rozhodnutie súdu bez objasnenia tejto skutočnosti by trpelo vadami.

Súd rozhodol o pripustení vstupu do konania o odporcu v II) rade a rozšírení návrhu uznesením č. 14 C 544/92-243 z 29. 03. 2004 po odstránení väd návrhu, najmä po preukázaní plných mocí na zastupovanie v konaní. Súd zároveň toho istého dňa rozhodol uznesením č. k. 14 C 544/92-241 o nariadení znaleckého dokazovania. Uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 6 Co 246/04 z 29. 10. 2004 bolo uznesenie prvostupňového súdu zrušené a vec mu vrátená na ďalšie konanie.

Na základe Opatrenia č. 4 zo dňa 01. 10. 2004 k Rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2004 veci v senáte 14 C boli pridelené sudcovi Okresného súdu v Žiline JUDr. V. K. Vo veci bolo opätovne rozhodnuté dňa 28. 02. 2005, konečné rozhodnutie bolo vydané Krajským úradom v Žiline č. k. 6 Co 193/05 dňa 31. 05. 2005. Uznesenie bolo doručené účastníkom 11. 08. 2005.

Do 11. 08. 2005 nebolo možné v konaní ďalej pokračovať, najmä pokračovať v nariadenom znaleckom dokazovaní na základe uznesenia 14 C 544/92-241 znalcom Ing. P. K.

Súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že sa jedná o pomerne zložitú právnu vec, rozhodnutie súdu vzhľadom na namietané dôvody vrátenia veci je možné až po dôkladnom znaleckom dokazovaní. Prietahy boli spôsobené čiastočne prerušením konania z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 1) rade a čiastočne aj navrhovateľmi (podávali návrhy) prostredníctvom právneho zástupcu bez preukázania právneho zastupovania). V konaní je preto potrebné dokončiť nariadené znalecké dokazovania, odstrániť vady konania a až po odstránení uvedených prekážok bude možné v konaní pokračovať.

Súd je názoru, že dĺžka konania vzhľadom na osobité okolnosti prípadu je primeraná a v konaní nedošlo k zbytočným prietahom v konaní.

Na záver súd poukazuje na to, že navrhovateľmi uplatnená nemajetková ujma je neprimerane vysoká, oporu nemá v obdobných rozhodnutiach Ústavného súdu SR alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, v sťažnosti nie je jej výška vôbec odôvodnená, spôsobenie ujmy nie je preukázané ba ani konštatované.“

2. 2. Právna zástupkyňa sťažovateľov vo svojom stanovisku k uvedeným vyjadreniam okresného súdu uviedla, že:

„(...) oznamujeme, že netrváme na tom, aby sa v predmetnej veci konalo ústne pojednávanie, uplatňujeme si trovy právneho zastúpenia (...).

Na vyjadrenie Okresného súdu v Žiline oznamujeme, že z pripojeného prehľadu úkonov jednoznačne vyplýva, že návrh bol podaný dňa 1. 3. 1992 a od tej doby k dnešnému dňu za obdobie 13 a pol roka okresný súd vo veci nerozhodol a od 13. 1. 1999 do 29. 3. 2004, t. j. za obdobie 5-tich rokov vo veci nevykonal žiadne úkony.

Všetky úkony, ktoré robil mali viacmenej procesný charakter a rozhodovalo sa o predbežnom opatrení, ale vo veci samej bol vyneseny jedenkrát prvostupňový rozsudok, ktorý bol zrušený uznesením krajského súdu a od 20. 3. 1996, teda po dobu 9-tich rokov nebolo vo veci rozhodnuté ani v prvostupňovom konaní.

Sme toho názoru, že v danej veci skutočne došlo k prietahom v konaní a nešlo o žiadne osobité okolnosti prípadu, nakoľko takýchto reštitučných konaní prebehlo na súdoch od roku 1992 veľké množstvo, tiež išlo o komplikované prípady, ktoré sú už prevažne právoplatne skončené.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 544/92 najmä po 15. februári 1993, pretože ústavný súd chráni ústavnosť spôsobom, ktorý upravuje ústava a zákon o ústavnom súde, pričom zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej účinnosti, preto ústavný súd nemá oprávnenie konať a rozhodovať o porušení práv fyzickej alebo právnickej osoby, ku ktorému došlo pred 15. februárom 1993 (napr. I. ÚS 81/03).

Dňa 1. marca 1992 bol okresnému súdu doručený žalobný návrh navrhovateľov 1. E. T., bytom v Ž., 2. E. L., bytom v Ž., 3. Ing. J. L., bytom v Ž., 4. B. H., bytom v Ž., a Ing. K. L., bytom v K., o vydanie nehnuteľností v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách proti mestu Ž. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 14 C 544/92 .

Dňa 3. apríla 1992 súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k návrhu. Odporca tak urobil 22. apríla 1992.

Dňa 24. apríla 1992 súd nariadil pripojenie dedičského spisu sp. zn. D 1228/72.

Dňa 9. júna 1992 bol pripojený dedičský spis sp. zn. D 1228/72.

Dňa 15. septembra 1992 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 18. septembra 1992 súd pod hrozbou zastavenia konania vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby v lehote 7 dní oznámil adresu navrhovateľky v 4. rade a aby predložil geometrický plán ohľadom nehnuteľností, ktoré navrhovatelia žiadajú vydať.

Dňa 27. novembra 1992 súd pod hrozbou zastavenia konania opätovne vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na splnenie výzvy z 18. septembra 1992.

Dňa 2. novembra 1992 sa na okresný súd dostavila navrhovateľka v 1. rade, ktorá oznámila súdu, že v priebehu mesiaca november sa bude zdržiavať v Nemecku, preto žiadala, aby v tomto čase nebolo nariadené pojednávanie.

Dňa 12. januára 1993 súd opätovne požiadal právneho zástupcu navrhovateľov, aby splnil výzvu z 18. septembra 1992.

Dňa 15. januára 1993 bol v spise zaznamenaný tento úradný záznam: „*právny zástupca navrhovateľov je od 30. decembra 1992 hospitalizovaný*“.

Dňa 9. marca 1993 sa dostavila na súd navrhovateľka v 1. rade a oznámila, že navrhovateľka B. H. býva naďalej na uvedenej adrese v Ž. a navrhovateľ Ing. K. L. sa dlhšiu dobu nachádza služobne v Afrike.

Dňa 11. marca 1993 sa opätovne dostavila na súd navrhovateľka v 1. rade a požiadala, aby termín pojednávania bol nariadený až v čase, keď jej právny zástupca bude práceschopný. Zároveň navrhla vypočutie svedka Ing. V. B.

Dňa 17. marca 1993 právny zástupca navrhovateľov oznámil súdu, že adresa trvalého bydliska navrhovateľky B. H. je (...) Ž., u jej matky E. L.

Dňa 19. marca 1993 konajúca sudkyňa nariadila pripojiť spis štátneho notárstva sp. zn. D 1228/72 a právneho zástupcu navrhovateľov pod následkom zastavenia konania požiadala, aby v lehote 10 dní doložil výzvu, ktorú adresoval Mestskému úradu Ž. 20. júna 1991.

Dňa 27. apríla 1993 navrhovateľka v 1. rade doložila do spisu výzvy na vydanie nehnuteľností adresované odporcovi a jeho odpoveď na tieto výzvy.

Dňa 10. mája 1993 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že zástupca odporcu predloží súdu fotokópie znaleckého posudku a bude vypočutý svedok Ing. B.

Dňa 17. mája 1993 odporca doručil súdu žiadaný znalecký posudok.

Dňa 12. augusta 1993 sudkyňa dala úpravou kancelárii pokyn, aby požiadala Ministerstvo vnútra Českej republiky o oznámenie, kde sú hlásení na trvalý pobyt navrhovateľa Ing. J. L., B. H. a Ing. K. L., Mestský úrad Ž. o oznámenie, kde sú hlásení na trvalý pobyt navrhovateľa Ing. J. L. a B. H. a Mestský úrad K. o oznámenie, kde je hlásený na trvalý pobyt navrhovateľ Ing. K. L.

Dňa 25. augusta 1993 Mestský úrad Ž. oznámil súdu, že Ing. J. L. má v evidencii uvedené trvalé bydlisko Ž., B. H. sa v evidencii nenachádza.

Dňa 1. septembra 1993 Mestské veliteľstvo Policajného zboru K. oznámilo súdu, že navrhovateľ Ing. K. L. je prihlásený na trvalý pobyt v K.

Dňa 15. septembra 1993 bola na okresnom súde spísaná zápisnica s navrhovateľkami B. H. a Ing. J. L., ktoré požiadali súd o vypočutie, pretože sa v tom čase zdržiavali v SRN.

Dňa 21. septembra 1993 okresný súd opätovne požiadal Ministerstvo vnútra Českej republiky o oznámenie, kde sú prihlásené na trvalý pobyt navrhovateľky Ing. J. L. a B. H.

Dňa 6. októbra 1993 Ministerstvo vnútra Českej republiky oznámilo súdu, že Ing. J. L. a B. H. majú trvalý pobyt v Ž., a Ing. K. L. nie je vedený v evidencii.

Dňa 25. mája 1994 bolo nariadené pojednávanie na 6. jún 1994.

Dňa 6. júna 1994 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 1. júl 1994.

Dňa 1. júla 1994 bola vykonaná ohliadka na mieste samom.

Dňa 6. decembra 1994 bolo nariadené pojednávanie na 15. december 1994.

Dňa 13. decembra 1994 odporca požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 15. december 1994.

Dňa 15. decembra 1994 bolo pojednávanie odročené na neurčito.

Dňa 13. apríla 1995 bolo nariadené pojednávanie na 25. apríl 1995.

Dňa 25. apríla 1995 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 1. júna 1995 sa na súd dostavila navrhovateľka E. L., ktorá požiadala súd, aby zatiaľ nenariadil pojednávanie, pretože sa v týchto dňoch má podrobiť operácii a navrhovateľka E. T. nastupuje na liečenie.

Dňa 11. júla 1995 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby sa vyjadril, či navrhovateľka E. L. je už práceschopná, a aby podal správu o navrhovateľke E. T., ktorá mala byť na liečení.

Dňa 1. augusta 1995 súd urgoval splnenie výzvy z 11. júla 1995 právnym zástupcom navrhovateľov.

Dňa 6. októbra 1995 bolo nariadené pojednávanie na 17. október 1995.

Dňa 17. októbra 1995 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 23. október 1995 za účelom vyhlásenia rozsudku.

Dňa 23. októbra 1995 okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok, ktorým predmetný návrh zamietol.

Dňa 21. decembra 1995 navrhovatelia podali odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 23. januára 1996 sa k odvolaniu navrhovateľov vyjadril odporca.

Dňa 7. februára 1996 bol spis doručený Krajskému súdu v Banskej Bystrici, aby rozhodol o podanom odvolaní.

Dňa 20. marca 1996 sa uskutočnilo pojednávanie pred odvolacím súdom, ktorý napadnutý rozsudok svojím uznesením sp. zn. 18 Co 635/96 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 7. novembra 1996 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 20. novembra 1996 okresný súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil adresy menovaných svedkýň a aby zároveň predložil dôkaz o tom, za akú kúpnu cenu kúpovali rodičia navrhovateľov sporné nehnuteľnosti.

Dňa 13. decembra 1996 právny zástupca navrhovateľov podal návrh na vypočutie svedkov.

Dňa 19. decembra 1996 doručil súdu odporca svoje vyjadrenie.

Dňa 4. februára 1997 navrhovatelia „*doplnili a dokladovali skutkový a právny stav*“.

Dňa 11. februára 1997 bolo nariadené pojednávanie na 24. február 1997.

Dňa 24. februára 1997 právny zástupca navrhovateľov požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 24. február 1997.

Dňa 24. februára 1997 bolo pojednávanie odročené na 18. marec 1997 s tým, že opätovne budú volaní svedkovia, ktorí sa na pojednávanie nedostavili.

Dňa 18. marca 1997 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. apríl 1997.

Dňa 3. apríla 1997 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia svedkyne M. B. a M. P.

Dňa 21. novembra 1997 súd nariadil vypočutie svedkyne M. B. v mieste jej bydliska na 5. december 1997.

Dňa 2. decembra 1997 odporca požiadal o odročenie výsluchu menovanej svedkyne, preto súd určil výsluch tejto svedkyne na 17. december 1997.

Dňa 17. decembra 1997 sa uskutočnil výsluch svedkyne M. B. v mieste jej bydliska.

Dňa 14. januára 1998 bolo nariadené pojednávanie na 12. február 1998.

Dňa 12. februára 1998 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10. marec 1998.

Dňa 10. marca 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom, že sa ukladá právnomu zástupcovi navrhovateľov, aby v lehote 10 dní predložil doklady týkajúce sa kúpnej ceny sporných nehnuteľností, prípadne ďalšie podklady nevyhnutné k dokazovaniu.

Dňa 2. apríla 1998 súd urgoval predloženie vyžadovaných dokladov právnym zástupcom navrhovateľov.

Dňa 30. apríla 1998 súd opätovne vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na predloženie dokladov.

Dňa 29. mája 1998 súd pod hrozbou poriadkovej pokuty opätovne vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na predloženie dokladov.

Dňa 6. júla 1998 súd pod hrozbou poriadkovej pokuty znovu vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na predloženie dokladov.

Dňa 29. októbra 1998 právny zástupca navrhovateľov doručil súdu požadované doklady.

Dňa 18. januára 1999 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby sa vyjadril, v súvislosti s akými ďalšími okolnosťami žiada vypočuť svedka Ing. B. a zároveň ho vyzval, aby oznámil adresu svedkyne E. L. V uvedený deň súd uznesením č. k. 14 C 544/92-198 uložil účastníkom konania povinnosť zložiť preddavok na znalecké dokazovanie.

Dňa 9. februára 1999 odporca zložil zálohu na znalecké dokazovanie.

Dňa 18. novembra 1999 navrhovateľka E. T. zložila zálohu na znalecké dokazovanie za navrhovateľov.

Dňa 12. apríla 2002 zomrela navrhovateľka v 1. rade – E. T.

Dňa 17. apríla 2003 nadobudlo právoplatnosť osvedčenie, ktorým dedičia po navrhovateľke v 1. rade uzavreli dedičskú dohodu.

Dňa 16. júna 2003 navrhovateľky Ing. J. R. a B. H. oznámili súdu, že v predmetnej veci pred okresným súdom splnomocnili právnym zastupovaním JUDr. M. P.

Dňa 5. septembra 2003 navrhovateľky Ing. J. R. a B. H. podali návrh na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 11. septembra 2003 bolo okresnému súdu oznámené, že právnymi nástupcami navrhovateľky v 1. rade sú podľa dedičského rozhodnutia sp. zn. D 901/2002 Ing. L. D., bytom v L., P. T. a A. T., obaja bytom v SRN, ktorí splnomocnili právnym zastupovaním v predmetnej veci pred okresným súdom JUDr. M. P. Vzhľadom na to, že navrhovateľ P. T. a A. T. boli v zahraničí, plnomocenstvo na právne zastupovanie prisľúbili doručiť súdu dodatočne.

Dňa 29. septembra 2003 navrhovatelia Ing. J. R., B. H. a Ing. L. D. doručili súdu podanie, ktorým rozšírili žalobný návrh aj na S., a. s., so sídlom v Ž. (ďalej aj „odporca v 2. rade“) „na vydanie predbežného opatrenia“ a spresnili žalobný petít.

Dňa 2. októbra 2003 navrhovateľ P. T. a 7. októbra 2003 navrhovateľ A. T. doručili súdu plnú moc pre JUDr. M. P.

Dňa 13. februára 2004 navrhovatelia požiadali súd o vydanie uznesenia o nariadení predbežného opatrenia a uznesenia o ustanovení znalca.

Dňa 25. februára 2004 navrhovateľ Ing. K. L. doručil súdu plnú moc pre JUDr. M. P.

Dňa 29. marca 2004 okresný súd uznesením č. k. 14 C 544/02-241 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva a uznesením č. k. 14 C 544/92-243 pripustil do konania na strane odporcu S., a. s., so sídlom v Ž., zároveň pripustil úpravu petítu návrhu. Okresný súd uvedeného dňa tiež vydal uznesenie č. k. 14 C 544/92-245 o nariadení predbežného opatrenia.

Dňa 20. apríla 2004 podalo mesto Ž. odvolanie proti uzneseniu č. k. 14 C 544/92-245 o nariadení predbežného opatrenia a toho istého dňa podal proti tomuto uzneseniu odvolanie aj odporca v 2. rade.

Dňa 30. apríla 2004 okresný súd uznesením uložil odporcom, aby zaplatili súdny poplatok za odvolania, ktoré boli súčasne zaslané právnej zástupkyňi navrhovateľov, aby sa k nim vyjadrili.

Dňa 6. mája 2004 navrhovatelia doručili súdu vyjadrenie k odvolaniu odporcov.

Dňa 7. mája 2004 odporca v 1. rade zaplatil súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 12. mája 2004 zaplatil súdny poplatok za odvolanie aj odporca v 2. rade.

Dňa 1. októbra 2004 bol spis sp. zn. 14 C 544/92 pridelený na ďalšie prejednávanie a rozhodovanie do senátu JUDr. V. K.

Dňa 7. októbra 2004 bola vec doručená Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o uvedenom odvolaní odporcov.

Dňa 29. októbra 2004 krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 246/04 zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 7. januára 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 28. februára 2005 okresný súd uznesením č. k. 14 C 544/92-278 návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 8. marca 2005 navrhovatelia podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 14 C 544/92-278.

Dňa 14. apríla 2005 súd vyzval navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za odvolanie.

Dňa 20. apríla 2005 navrhovatelia zaplatili súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 29. apríla 2005 bol spis doručený krajskému súdu, aby rozhodol o odvolaní navrhovateľov.

Dňa 31. mája 2005 krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 193/05 napadnuté uznesenie okresného súdu zmenil vo vzťahu k odporcovi v 2. rade tak, že návrhu na vydanie predbežného opatrenia v podstate vyhovel, a vo vzťahu k odporcovi v 1. rade potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Dňa 9. augusta 2005 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 9. novembra 2005 okresný súd vyzval JUDr. L. P., aby oznámil, či v konaní naďalej zastupuje navrhovateľku E. L. Okresný súd súčasne vyzval JUDr. M. P., aby oznámila, či v konaní zastupuje aj navrhovateľku E. L.

Dňa 16. novembra 2005 JUDr. L. P. oznámil súdu, že plná moc zo strany navrhovateľky E. L. mu vypovedaná nebola.

Dňa 23. novembra 2005 JUDr. M. P. oznámila súdu, že navrhovateľku E. L. v napadnutom konaní právne nezastupuje.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o vydanie nehnuteľností vedenom pod sp. zn. 14 C 544/92 dochádza k porušovaniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v danej veci môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci s riešením právneho nástupníctva po zomrelej účastníčke konania, ale aj s nevyhnutnosťou znaleckého dokazovania. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

Treba ďalej konštatovať, že konanie vo veci (od podania žalobného návrhu 1. marca 1992 až dosiaľ) trvá viac ako 13 rokov a 9 mesiacov, z toho na okresnom súde takmer 12,5 roka. Táto dĺžka konania je celkom zjavne neprimeraná.

2. Pri posudzovaní správania sťažovateľov v napadnutej veci ústavný súd konštatuje, že na ich ťarchu treba pripísať skutočnosť, že na výzvy súdu nereagovali prostredníctvom svojho pôvodného právneho zástupcu JUDr. L. P. vždy v súdom stanovenej lehote, a tak aj oni prispeli k predĺženiu konania (napr. výzva na predloženie dokladov z 10. marca 1998 súdu bola splnená až po siedmich mesiacoch 29. októbra 1998, a to po opakovaných urgenciách súdu a pod hrozbou pokuty). Okrem toho aj pre žiadosti menovaného právneho zástupcu navrhovateľov (napr. 24. februára 1997) a pre neprítomnosť navrhovateľov na pojednávaniach muselo dôjsť k odročeniu pojednávania, teda okresný súd aj vzhľadom na tieto skutočnosti nemohol vždy plynulo postupovať v konaní. Pri právnom zastúpení navrhovateľov bolo neprípustné, aby okresný súd musel zisťovať (a to aj v Českej republike) adresy trvalého pobytu navrhovateľov, ktorí by mali mať predovšetkým naliehavý záujem na tom, aby každú zmenu kontaktnej adresy oznamovali súdu.

V danom prípade však podiel sťažovateľov na vzniknutých prieťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňuje neúmerne dlhé, dvanásť a pol roka trvajúce konanie okresného súdu. Na uvedené skutočnosti však ústavný súd prihliadol pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia v tejto veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na opakovanú nečinnosť okresného súdu, konkrétne v období od 6. októbra 1993 do 25. mája 1994 (sedem mesiacov), od 3. apríla 1997 do 21. novembra 1997 (sedem mesiacov), od 18. januára 1999 do 12. apríla 2002 (tri roky a dva mesiace) a od 11. septembra 2003 do 29. marca 2004 (šesť mesiacov), teda okresný súd počas štyroch rokov a desiatich mesiacov vo veci nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej

neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v preskúmvanej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliadol aj na obranu okresného súdu, že „prieťahy boli spôsobené čiastočne prerušením konania z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 1) rade“. Bezpochyby však uvedená nečinnosť okresného súdu nadobudla charakter zbytočných prieťahov najmä v kontexte neprimerane dlhého, dvanásť a pol ročného konania okresného súdu v danej veci. K prieťahom pritom v podstate nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku nečinnosti súdu.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 6 miliónov Sk, ktorú odôvodnili tým, že v ich právnej veci „okresný súd (...) neodstránil stav právnej neistoty“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, ako aj na ich podiel na vzniknutých prieťahoch považuje za primerané vo výške každému po 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zabezpečenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania vo výške 38 715 Sk z dôvodu trov ich právneho zastúpenia.

Náhrada sa priznala za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti z 31. augusta 2005 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 8. decembra 2005). Za jeden úkon, ktorý bol vykonaný v roku 2005, patrí odmena pre jedného sťažovateľa v sume 2 501 Sk. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 20 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 2 000,80 Sk. Spolu s režijným paušálom k tomuto úkonu (150 Sk v roku 2005) v prípade jedného sťažovateľa tvorí náhrada trov za jeden úkon vykonaný v roku 2005 sumu 2 150,80 Sk a za tri úkony 6 452,40 Sk v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Celkové trovy právneho zastúpenia šiestich sťažovateľov predstavujú preto zaokrúhlene sumu 38 715 Sk.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2005